

FAGUTVIKLING

Sykepleierstudenter lærer førstehjelp av paramedisinstudenter

***Peer tutoring* førte til at sykepleierstudenter ble tryggere i førstehjelp, mens paramedisinstudenter fikk verdifull undervisningserfaring.**

Marianne Lund

Universitetslektor
Institutt for helse- og omsorgsfag, UiT Norges arktiske universitet

Stefan Bye

Universitetslektor
Institutt for helse- og omsorgsfag, UiT Norges arktiske universitet

Cathrine Fjelltun

Universitetslektor
Institutt for helse- og omsorgsfag, UiT Norges arktiske universitet

[Førstehjelp](#)

[Sykepleierutdanning](#)

[Simulering](#)

[Tverrfaglighet](#)

[Peer assisted learning](#)

Sykepleien 2024;112(95000):e-95000

DOI: [10.4220/Sykepleiens.2024.95000](https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2024.95000)

Hovedbudskap

Førsteårsstudenter i sykepleie ble veiledet av tredjeårsstudenter i paramedisin i en storskala førstehjelpsøvelse ved UiT Norges arktiske universitet.

Sykepleierstudentene som deltok, var positive til denne formen for læring. De oppgir at øvelsen bidro til å styrke deres handlingskompetanse innen førstehjelp. Studentene forteller at de ønsker mer veiledning og undervisning av studentinstruktører også i andre læringssituasjoner.

Vi ønsker gjennom denne fagartikkelen å dele våre erfaringer fra en storskala førstehjelpsøvelse der studenter var instruktører. Vi vil også reflektere over bruken av læringsmetoden *peer tutoring* i sykepleierutdanning. *Peer tutoring* er en læringsmodell hvor studentene lærer av andre studenter.

Det er stor sykepleiermangel i Norge. Tallene indikerer at behovet for sykepleiere kan bli doblet innen 2040 (1). Løsningen er ifølge politikerne å opprette flere studieplasser. Ved UiTs campus i Tromsø har antallet studieplasser økt fra 90 i 2012 til 165 i 2022 (2).

Dagens sykepleierutdanning er under press. Samtidig fremmes det representasjonsforslag i Stortinget om å øke bruken av simulering i utdanning (3). Når midler og ressurser ikke øker i takt med antallet studieplasser, er det utfordrende å drive studentnær undervisning som ferdighetstrening og simulering i store kull.

Ferdighetstrening og simulering har mye for seg

Simulering som læringsmetode er godt forankret i sykepleierutdanningen (4). I simulering designes virkelighetsnære scenarioer som lar studenter øve på praktiske og kognitive ferdigheter i mindre grupper. Dermed kan studentene øve i trygge omgivelser uten å sette pasientens liv eller helse i fare (5).

Samtidig oppnår studentene mer selvtillit og motivasjon til å handle, spesielt i akutte situasjoner. Når studentene ser direkte nytte av det de lærer og hvordan det kan brukes i virkeligheten, kan det øke motivasjonen og interessen for faget (6).

Sykepleieren jobber pasientnært. De kommer ofte først til akutte situasjoner som krever vurdering av pasientens behov for førstehjelp. Derfor er det viktig at sykepleiere har god kompetanse i livreddende førstehjelp (7, 8).

Det er grundig dokumentert at ferdighetstrening og simulering er gunstig for å trene opp ferdigheter som livreddende førstehjelp, men det er personal- og ressurskrevende i utdanninger med store kull (9, 10).

Peer tutoring brukes i England

Peer tutoring er ifølge European Resuscitation Council en suksessfull læringsstrategi som med fordel kan benyttes i resusciteringstrening (11). I helseutdanningene ved University of Birmingham har man i flere år benyttet *peer tutoring* som veiledningsmodell i storskala ferdighetstrening i førstehjelp i helseutdanningene.

«Undervisningen holdt samme, muligens også bedre, standard enn tradisjonell undervisning.»

Evalueringer derfra viser at undervisningen holdt samme, muligens også bedre, standard enn tradisjonell undervisning. Studentene uttrykte spesielt stor tilfredshet med relaterbarheten i å bli veiledet av medstudenter. Bruk av *peer tutors* var også fordelaktig på grunn av studentenes ferske kompetanse, tilgjengelighet og det faktum at det er mindre kostbart enn å bruke utdanningspersonell (10).

STUDENTVEILEDNING: Paramedisinstudent Marie Skavdal-Stene veileder sykepleierstudent Bubacarr Ndow Suko under førstehjelpsøvelsen i Tromsø høsten 2023. Foto: Stig Brøndbo

Begrepet *peer assisted learning* (PAL) er en samlebetegnelse på aktive læringsstrategier hvor studenter lærer av hverandre (12). *Cross-age peer tutoring* (CAPT) er veiledning der studenter på høyere akademisk nivå veileder studenter på lavere nivå enn dem selv. Denne formen for veiledning er spesielt fruktbar fordi studenter med ulike ferdighetsnivåer samarbeider (13). Studentene får tett og effektiv veiledning, mens veilederen på den andre siden får verdifull undervisningserfaring (13).

I dette prosjektet har vi benyttet CAPT med studentveiledere fra et annet studieprogram, og veiledningen ble dermed tverrprofesjonell. *Peer tutoring* innenfor ulike studieprogrammer kan bidra til tverrprofesjonell samhandlingskompetanse. Slik kompetanse gir studentene kunnskap om relasjoner, strukturer og samspill. På denne måten kan man lære å organisere og samarbeide til det beste for pasienten (14).

Studenter samarbeidet under øvelse

Høsten 2023 gjennomførte vi et pilotprosjekt der førsteårsstudentene på sykepleierstudiet i Tromsø deltok i en storskala førstehjelpsøvelse. For å kunne veilede kullet i mindre grupper engasjerte vi paramedisinstudenter som instruktører. Paramedisinstudentene trener mye akuttmedisin gjennom simulering i løpet av studiet. De har derfor god kompetanse både på den aktuelle tematikken og metoden.

Forskrift om nasjonal retningslinje for paramedisinutdanning sier: «En paramedisiner skal i en tidlig og ofte uavklart fase vurdere behovet for akutt helsehjelp, behandle sykdom og skade, forebygge, lindre lidelse, gi omsorg og kunne bidra til at menneskeverdet ivaretas i livets slutfase» (15).

I planleggingsfasen ble det gjennomført samarbeidsmøter med lærere og studenter fra paramedisinutdanningen. De hadde viktige innspill til organiseringen og gjennomføringen av dagen. Som en del av forberedelsen fikk paramedisin- og sykepleierstudentene informasjon om tema, program og forventninger til roller i simuleringen.

Slik ble øvelsen gjennomført

Førstehjelpsdagen ble organisert med korte introduksjonsforelesninger i grunnleggende førstehjelp. Forelesningene var knyttet til fem utvalgte temaer:

- bevisstløs, men puster
- bevisstløs, men puster ikke normalt
- fremmedlegeme i luftveier
- blødning
- hypotermi

«Hver gruppe hadde en instruktør tilgjengelig for veiledning og demonstrasjon.»

Kullet, som var inndelt i grupper på 6–7 studenter, trente på praktiske ferdigheter etter hver introduksjonsforelesning. Hver gruppe hadde tilgang til en instruktør for veiledning og demonstrasjon.

Etter teori og praktisk trening på de ulike ferdighetene satte vi sammen det vi hadde jobbet med, til to ulike scenarioer. Studentene simulerte deretter pasientcaser innenfor temaene blødning og hypotermi. Paramedisinstudentene var markører under simuleringen og ledet debrifingen etter scenarioslutt.

Over 100 studenter evaluerte førstehjelpsdagen

107 sykepleierstudenter (78 prosent) evaluerte førstehjelpsdagen gjennom en undersøkelse i Nettskjema. Spørreskjemaet hadde ordinale spørsmål og fritekstspørsmål. Temaet for de ordinale spørsmålene var forberedelse, læringsutbytte fra introduksjonsforelesninger, ferdighetstrening og simulering samt bruk av *peer tutoring* som pedagogisk verktøy. I tillegg var det fritekstspørsmål hvor studentene ble bedt om å komme med innspill til forbedring.

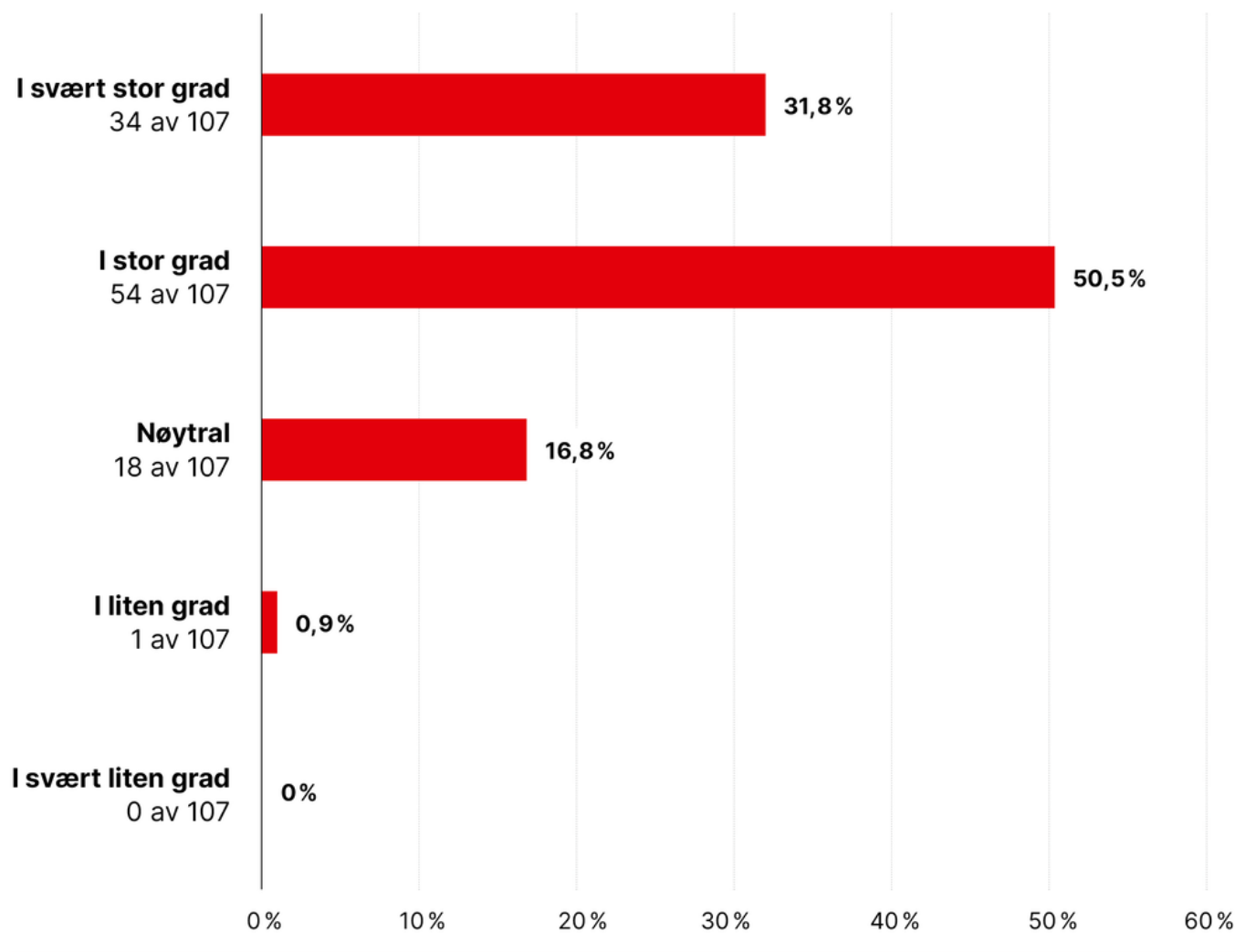
Studentenes tilbakemeldinger, våre egne refleksjoner og erfaringer fra planleggingen og gjennomføringen danner grunnlaget for evalueringen av prosjektet. I evalueringsarbeidet identifiserte vi noen sentrale temaer. Disse vil vi se nærmere på i sammenheng med relevant forskning og teori.

Den generelle svartendensen taler for at sykepleierstudentene var positive til gjennomføringen av førstehjelpsdagen. Det er tydelige indikasjoner på at de verdsetter både simulering som pedagogisk verktøy og veiledningen fra studentinstruktører ved praktisk ferdighetstrening.

Studentene opplever at de fikk kompetanse til å handle

82 prosent av sykepleierstudentene opplevde i svært stor eller stor grad at de hadde tilegnet seg kompetanse til å «gjøre noe» etter førstehjelpsdagen (se figur 1).

Figur 1. Studentenes opplevde kompetanse til å «gjøre noe» etter simuleringen

Svarene er i tråd med forskning som sier at sykepleiestudenter som har deltatt i simulering av førstehjelp, utvikler større selvtillit til å handle i møte med virkelige pasienter (16). Flere respondenter sier at de ønsker mer tid til å trene på praktiske ferdigheter og mer simulering i utdanningen.

En respondent sa: «Skulle gjerne vært en uke, altså mye lenger.»

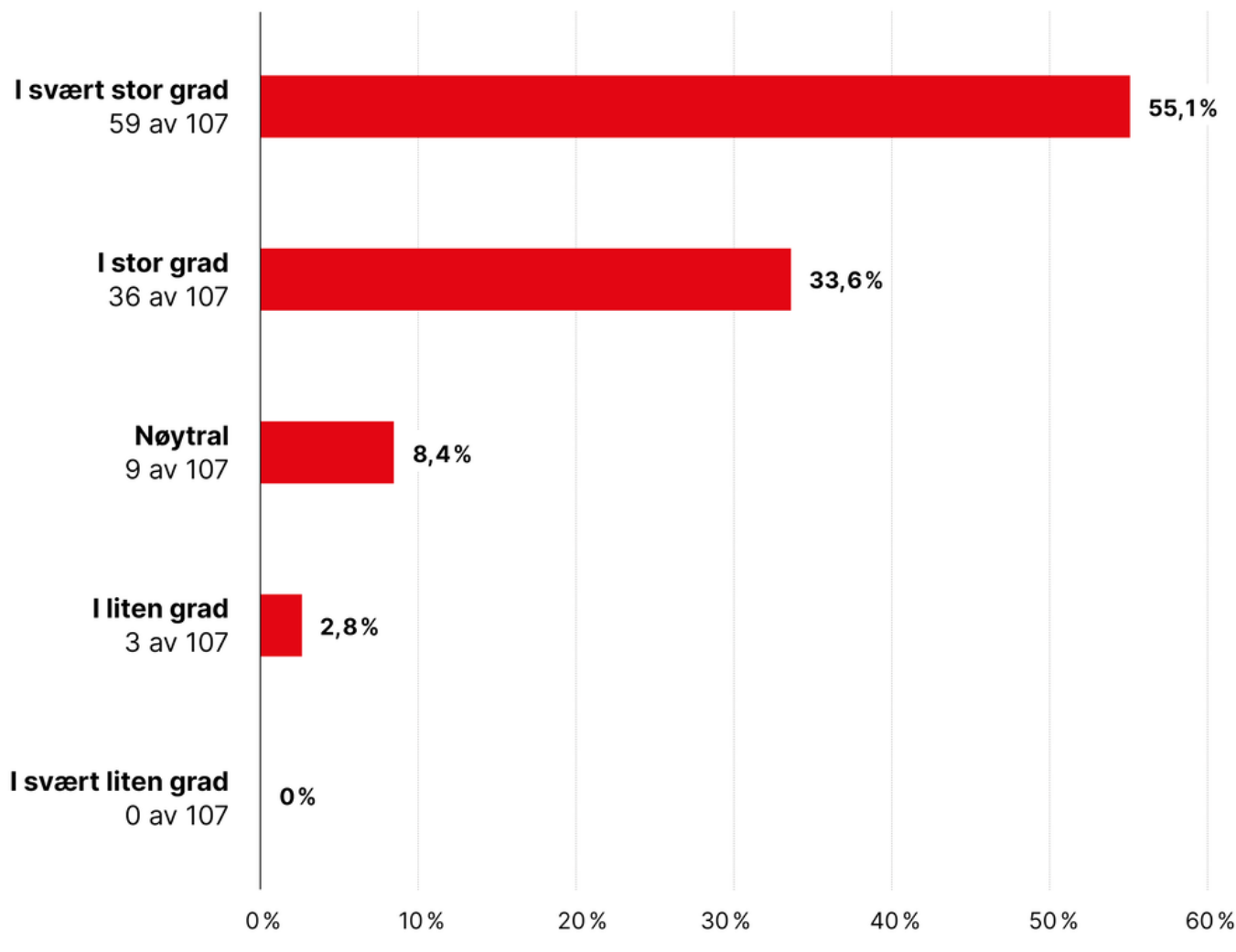
En annen respondent sa: «Mer tid på praktisk trening, gjerne spre det utover en hel uke om mulig.»

Flertallet er positive til studentinstruktører

Etttersom studentene følte at de mestret ferdighetene og økte handlingskompetansen sin gjennom simulering, kan det tenkes at de ønsker mer av denne læringsformen i utdanningen.

I Nettskjema svarte 89 prosent av sykepleierstudentene at de i svært stor eller stor grad var fornøyd med å bli veiledet av studentinstruktør fra paramedisinutdanningen (se figur 2).

Figur 2. Studentenes tilfredshet med å bli veiledet av studentinstruktører

«De hadde mye kunnskap om hva de holdt på med.»

STUDENT

Studentene opplevde at studentinstruktørene hadde gode kunnskaper. En respondent sa: «De hadde mye kunnskap om hva de holdt på med og var veldig sikker i sin rolle.»

En annen respondent sa: «Skjønnte ikke først at det var en student, for hun var så flink. Kunne svare på alle spørsmål vi hadde.»

68 prosent oppga at de ønsker mer bruk av studentinstruktører, også på andre områder på studiet. Forskning viser at sykepleierstudenter er fornøyd med *peer tutoring* som læringsmetode både ved praktisk og teoretisk undervisning (17, 18).

Studentene i studien til Sand-Jecklin og Huber (19) hevder at en fordel med *peer tutoring* er at studentinstruktørene forklarte på måter som var forståelige for dem, på grunn av deres felles bakgrunn som studenter. Videre poengterer de at mens lærere er eksperter innen sitt fagområde, er studenter eksperter på å være student. De er derfor muligens bedre egnet til å veilede nybegynnerstudenter mot å bli ekspertstudenter (19).

FØRSTEHJELP: Paramedisinstudent Marie Skavdal-Stene demonstrerer førstehjelp til barn. Studentveiledning i praktiske førstehjelpsøvelser har vist seg å være en verdifull læringsmetode for sykepleierstudenter. *Foto: Stig Brøndbo*

Noe forvirring oppsto

Noen studenter ønsket å ha sykepleierstudenter som instruktører fremfor paramedisinstudenter. Det ble begrunnet med at det oppsto noe forvirring og misforståelser på grunn av forskjeller i terminologi. Det er viktig å ha felles språk og begrepsforståelse. Klar og presis kommunikasjon kan gjøre veiledningen mer effektiv (14).

En respondent sa: «Paramedisinere har en helt annen jobb enn det vi skulle lære. Jeg synes vi burde hatt sykepleierstudenter siden det er det vi skal bli, og de skal kunne det vi skal lære oss.»

Sitatet viser at studentene vektla behovet for fagspesifikk kompetanse i veiledningen. Ved å benytte studentinstruktører fra sykepleierutdanningen kan man i større grad sikre at veiledningen er mer tilpasset sykepleiefaget. Det kan også gi studentene økt motivasjon og sterkere tilknytning til sitt fremtidige yrke.

Realisme er viktig i simuleringer

På den andre siden kan studentenes tillit til paramedisinstudentenes spesialiserte kunnskap om førstehjelp og akuttsituasjoner bidra til den høye graden av tilfredshet i spørreskjemaet.

«De var dyktige, og de gjorde bra skuespill.»

STUDENT

Simulering er en integrert læringsform i paramedisinutdanningen.

Paramedisinstudentenes evne til å spille ut rollene sine i scenarioene engasjerte sykepleierstudentene:

En respondent sa: «De var dyktige, og de gjorde bra skuespill som fikk deg til å kjenne litt på det stresset med å komme opp i en plutselig akuttsituasjon.»

Denne tilbakemeldingen understreker viktigheten av realisme i simuleringer. For å optimalisere studentenes læringsutbytter er det viktig at simuleringen oppleves som virkelighetsnær. Det bidrar til å skape et læringsmiljø der studentene ikke bare utvikler ferdigheter, men også lærer å håndtere stress. Slik forberedes de på fremtidig yrkesutøvelse i helsevesenet (20).

Søkelyset er på samarbeid og kunnskapsoverføring

Peer tutoring i praktiske førstehjelpsøvelser har vist seg å være en verdifull læringsmetode for sykepleierstudenter, spesielt når det gjelder å styrke praktiske ferdigheter gjennom simulering.

Ved å integrere tverrfaglig CAPT i simuleringen legger vi til rette for et studentaktivt læringsmiljø hvor søkelyset er på samarbeid og kunnskapsoverføring mellom studentene. Sykepleierstudentene oppnådde handlingskompetanse i førstehjelp, mens paramedisinstudentene fikk verdifull undervisningserfaring.

Samtidig kan et tverrprofesjonelt samarbeid bidra til økt samhandlingskompetanse til det beste for pasienten. Basert på våre erfaringer med å bruke *peer tutoring* har vi observert betydelige fordeler som styrker vår overbevisning om at denne metoden kan og bør brukes i større grad i sykepleierutdanningen.

Forfatterne oppgir ingen interessekonflikter.

FØRSTEHJELPSØVELSE: Førsteårsstudentene på sykepleierstudiet i Tromsø deltok høsten 2023 i en storskala førstehjelpsøvelse. Der ble de veiledet i mindre grupper av paramedisinstudenter. *Foto: Stig Brøndbo*

1. Jia Z, Kornstad T, Stølen NM, Hjemås G. Arbeidsmarkedet for helsepersonell fram mot 2040 [internett]. Oslo: Statistisk sentralbyrå (SSB); 2023 [hentet 21. februar 2024]. Tilgjengelig fra: https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/arbeidsmarkedet-for-helsepersonell-fram-mot-2040/_attachment/inline/487396f0-0469-49de-8b79-092941ac346f:9861f0cf62d33b5643028f02e0e8f7c22f80a709/RAPP2023-02.pdf
2. Kunnskapsdepartementet. Søker- og opptakstall 2022 [internett]. Oslo: Kunnskapsdepartementet; 2013 [hentet 21. februar 2024]. Tilgjengelig fra: <https://www.samordnaopptak.no/info/om/sokertall/>
3. Bøe ES, Bruflot S, Trøen TW, Sanner JT. Representantforslag om styrket pasientsikkerhet gjennom økt bruk av simulering i sykepleierutdanningen. Oslo: Stortinget; 2023 [hentet 21. februar 2024]. Tilgjengelig fra: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2022-2023/dok8-202223-165s/?all=true>
4. Sofer D. The value of simulation in nursing education. *Am J Nurs.* 2018;118(4):17–8. DOI: [10.1097/01.NAJ.0000532063.79102.19](https://doi.org/10.1097/01.NAJ.0000532063.79102.19)

5. Akselbo I, Aune I. How can we use simulation to improve competencies in nursing? 1. utg. Cham: Springer; 2023.
6. Fuglsang S, Bloch CW, Selberg H. Simulation training and professional self-confidence: a large-scale study of third year nursing students. Nurse Educ Today. 2022;108:105175. DOI: [10.1016/j.nedt.2021.105175](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.105175)
7. Verdens helseorganisasjon (WHO). Nursing and midwifery [internett]. Genève: WHO; 2022 [hentet 21. februar 2024]. Tilgjengelig fra: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/nursing-and-midwifery>
8. Chen T-S, Hsieh P-L, Tung CC, Wu C-H, Cheng Y-C. Evaluation of registered nurses' interprofessional emergency care competence through the gamification of cardiopulmonary resuscitation training: a cross-sectional study. BMC Med Educ. 2023;23(1):359. DOI: [10.1186/s12909-023-04332-y](https://doi.org/10.1186/s12909-023-04332-y)
9. Lin Y, Cheng A, Hecker K, Grant V, Currie GR. Implementing economic evaluation in simulation-based medical education: challenges and opportunities. Med Educ. 2018;52(2):150–60. DOI: [10.1111/medu.13411](https://doi.org/10.1111/medu.13411)
10. Harvey PR, Higenbottam CV, Owen A, Hulme J, Bion JF. Peer-led training and assessment in basic life support for healthcare students: synthesis of literature review and fifteen years practical experience. Resuscitation. 2012;83(7):894–9. DOI: [10.1016/j.resuscitation.2012.01.013](https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2012.01.013)
11. Greif R, Lockey A, Breckwoldt J, Carmona F, Conaghan P, Kuzovlev A, et al. European Resuscitation Council Guidelines 2021: education for resuscitation. Resuscitation. 2021;161:388–407. DOI: [10.1016/j.resuscitation.2021.02.016](https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2021.02.016)
12. Svellingen A, Røssland A, Røykenes K. Students as facilitators: experiences of reciprocal peer tutoring in simulation-based learning. Clin Simul Nurs. 2021;54:10–6. DOI: [10.1016/j.ecns.2021.01.008](https://doi.org/10.1016/j.ecns.2021.01.008)
13. Ali N, Anwer M, Jaffar A. Impact of peer tutoring on learning of students [internett]. Rochester, New York: Social Science Research Network (SSRN); 27. april 2015 [hentet 26. februar 2024]. Tilgjengelig fra: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2599095
14. Iversen A, Nanna H. Tverrprofesjonell samhandling og teamarbeid: kjernekompetanse for fremtidens helse- og velferdstjenester. 1. utg. Oslo: Gyldendal; 2020.
15. Forskrift om nasjonal retningslinje for paramedisinutdanning. FOR-2020-01-31-99 [hentet 26. februar 2024]. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-01-31-99>

16. Demirtas A, Guvenc G, Aslan Ö, Unver V, Basak T, Kaya C. Effectiveness of simulation-based cardiopulmonary resuscitation training programs on fourth-year nursing students. *Australas Emerg Care*. 2021;24(1):4–10. DOI: [10.1016/j.auec.2020.08.005](https://doi.org/10.1016/j.auec.2020.08.005)
17. Josse-Eklund A, Carlson E, Sundin-Andersson C, Olsson C. Experiences of the clinical learning environment in peer learning: a mixed method study from bachelor students' and main preceptors' perspectives. *Nord J Nurs Res*. 2023;43(1). DOI: [10.1177/20571585221126597](https://doi.org/10.1177/20571585221126597)
18. Stenberg M, Carlson E. Swedish student nurses' perception of peer learning as an educational model during clinical practice in a hospital setting-an evaluation study. *BMC Nurs*. 2015;14(1):48. DOI: [10.1186/s12912-015-0098-2](https://doi.org/10.1186/s12912-015-0098-2)
19. Sand-Jecklin K, Huber S. Peer tutoring in nursing: quantitative evaluation of a formalized undergraduate tutoring program. *JNEP*. 2019;10(2):55. DOI: [10.5430/jnep.v10n2p55](https://doi.org/10.5430/jnep.v10n2p55)
20. Lateef F. Maximizing learning and creativity: understanding psychological safety in simulation-based learning. *J Emerg Trauma Shock*. 2020;13(1):5–14. DOI: [10.4103/JETS.JETS_96_19](https://doi.org/10.4103/JETS.JETS_96_19)